

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.



DOĞA





Bundan yüz yıllar önce şirin bir kasabada yaşayan Doğa adında bir çocuk varmış. Doğa, çok uslu ve akıllı bir çocukmuş. Derlerini çok iyi dinler, ödevlerine çok iyi çalışmış. Öğretmenini, arkadaşlarını ailesini de çok severmiş. Yeni şeyler öğrenmeye ve öğrendiklerini paylaşmaya bayılmış.

Doğa, uyumadan önce babasının ona anlattığı bir masaldan çok etkilenmiş. Masallardaki süper kahramanlar gibi güçlü olduğunu hayal edip durmuş. Hatta o gece yatmadan önce Allah'tan öyle bir şey dilemiş ki bu dileğinin gerçekleşeceğine aslında o bile inanmıyormuş. Uyuduktan sonra rüyasında ak sakallı bir dede görmüş. Ak Sakallı Dede, Doğa'ya en çok ne istediğini sormuş. Çok uslu ve akıllı bir çocuk olduğu için hayatta en çok istediği şeyi gerçekleştireceğini söylemiş.



“Bu yayın Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti'nin mali katkısıyla hazırlanmıştır.
Bu yayının içeriğinden yalnızca Kocaeli Büyükşehir Belediyesi sorumludur ve bu içerik hiçbir şekilde Avrupa Birliği veya Türkiye Cumhuriyeti'nin görüş ve tutumunu yansıtmamaktadır.”

Doğa çok uzun yıllar yaşamayı, çok hızlı olmayı, çok güçlü olmayı ve uçabilmeyi istemiş. Ak Sakallı Dede de onun bu dileğinin kabul edilmesi için dua etmiş.

Ertesi sabah Doğa heyecanla yatağından kalkmış. Rüyasında gördüğü Ak Sakallı Dede'nin duasının kabul olup olmadığını merak etmiş. Akli fikri rüyasının gerçek olup olmadığını düşünmüş. Doğa hayaller dünyasına dalmışken okula geç kaldığını fark etmiş. Evden çıkar çıkmaz derse yetişebilmek için koşmaya başlamış ki; ne görsün? Birden okulda buluvermiş kendini. Anlamış ki gerçekten de süper hızlı olmuş.

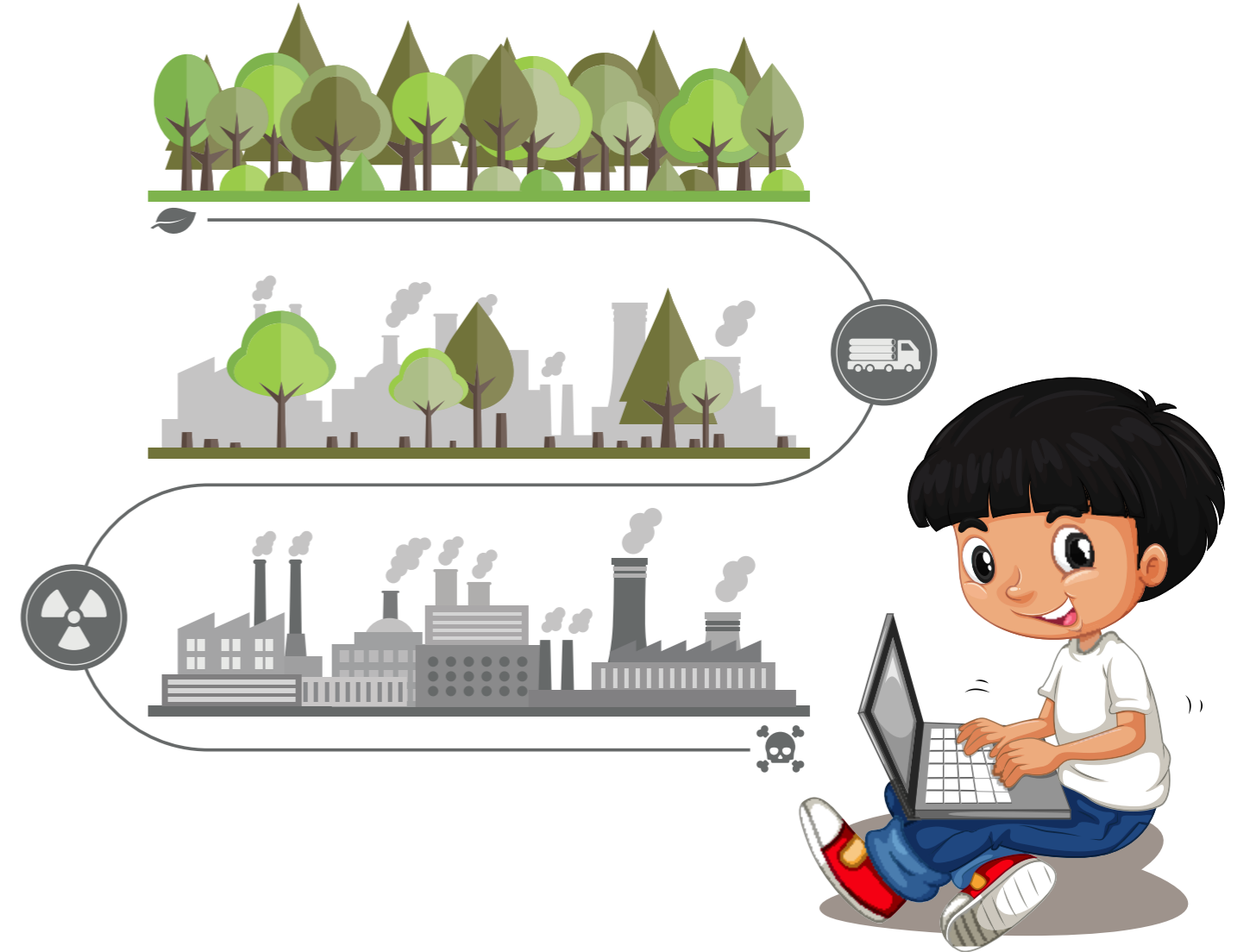
Doğa çok iyi kalpli bir çocuk olduğu için, bu güçlerini hep iyilik ve doğru olanı yapmak için kullanmış. Hastalara, yaşlılara, çocuklara, yaralı hayvanlara yardım etmiş. İyi insanları kötülerden korumak için süper güçlerini kullanmış. Böylece kasaba halkının sevgisini kazanmış ve bütün kent geceleri huzur içinde uyuyabilmiş.



Süper güçlerini her zaman iyilik için kullanan Doğa, uzun yıllar çocuk olarak kalmanın da tadını çıkarıyormuş. Aradan iki yüz yıl geçmiş ama o hâlâ aynı güçteki çocuk kahraman olarak kalmaya devam etmiş. Onun kahramanlıkları her yerde anlatılır olmuş...

Hal böyleyken, bir gece yine Doğa'nın rüyasına giren Ak Sakalı Dede demiş ki: "Dünyanın kaderi senin elinde Doğa. Artık sadece yaşadığın kasabayı değil, bütün dünyayı kurtarman gerek. Bunun için iyi insanlar ile birlikte hareket ederek Sera'yı yenemezsen, dünyanın sonu gelir."

Doğa tam iki yüz yıl sonra rüyasında gördüğü Ak Sakallı Dede'nin dediklerini ilk başta anlamamış. Ama artık dünyada teknoloji daha gelişmiş olduğu için hemen internetten Sera'yı araştırmış. Sera'nın iklimlerin dengesini bozarak dünyanın sıcaklığını arttırdığını ve zamanla bütün canlıların hayatını tehlikeye atacağını öğrenmiş.



Doğa bu sefer anlamış ki dünyayı kurtarmak için sadece hızlı ve güçlü olması yetmeyecekti. Artık çok bilgiliveakılıda olması gerekiyordu. Sera ile mücadele etmek için onun hakkında her şeyi öğrenmesi gerekiyordu. Hatta bu mücadelede başarıya ulaşmak için daha çok insanı haberdar etmesi ve birlikte hareket etmeleri gerektiğini sağlamalıydı.

Doğa yaptığı araştırmalarda Sera'nın dünyaya ne kadar zarar verdiğini öğrenmişti. Fabrikalardan, taşıtlardan, sobalardan çıkan gazlar nedeniyle Sera her geçen gün daha da güçleniyordu. Elektrik ve su israfı yapan insanlar da farkında olmadan Sera'nın dünyayı ele geçirmesine yardımcı oluyorlardı.

Doğa, Sera'nın kaba kuvvetle yenilemeyeceğini anlamış. Ama bir diğer süper gücü olan hızını kullanabileceğine karar vermişti. Dünyadaki sıcaklıkların yükselmesini, iklimlerin değişmesini ve Sera'nın bütün canlıları yok edip dünyaya hâkim olmasını önlemek için bir plan yapmış. Bu plan, yaptığı araştırmaları ve öğrendiği her şeyi bütün insanlara anlatmış. Birkaç sayfa kâğıda, Sera'nın dünyaya neler yapmak istediğini yazıp; insanları bilinçlendirmeye karar vermişti.



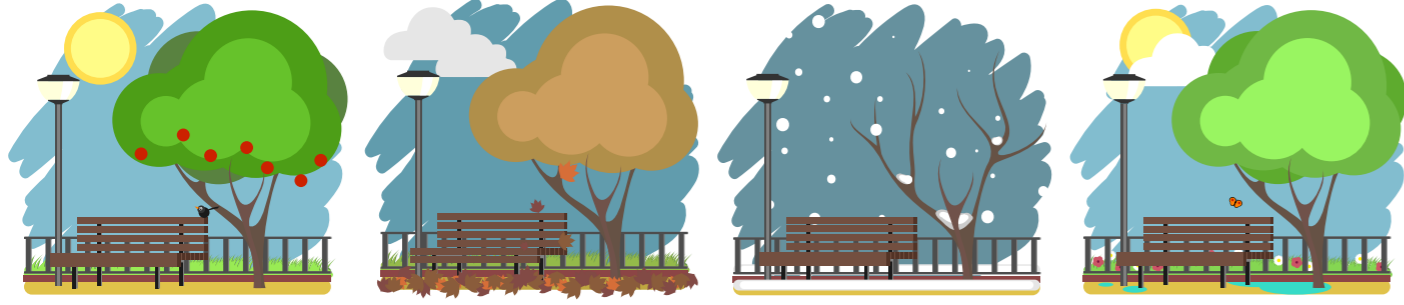
Doğa, yazdığı bilgileri süper hızı sayesinde dünyadaki bütün insanlara ulaştırmış. Böylece insanlar, dünyamızı korumak için daha bilinçli hale gelmişler. Doğa, böylece israfın önüne geçerek ve çevreyi koruyarak Sera'nın plânlarını bozmuş ve dünyayı kurtarmış. Sera ise bu duruma çok sinirlenmiş. Eğer insanlar Doğa'nın anlattıklarını unutursa tekrar dünyayı ele geçirebileceğini düşünerek, uzak diyarlara kaçmış.

Sen de Sera'ya karşı dünyayı korumak istiyor musun? O halde arka sayfalarda Doğa'nın bütün insanlığı bilinçlendirip dünyayı kurtardığı bilgileri oku. Sen de bir kahraman ol!



İklim nedir?

Yaşadığımız bölgede yıl boyunca gerçekleşen hava olaylarına "iklim" denir. Bir bölgenin iklimini bilmek, o bölgenin hava olaylarını yıl boyunca tahmin edilebilmemizi sağlar ve yaşamımızı kolaylaştırır. Ülkemizde ise üç farklı ana iklim çeşidi vardır.



Ülkemizdeki İklimler

Türkiye'deki iklim çeşitleri: Akdeniz İklimi, Karadeniz İklimi ve Karasal İklim'dir. Bu iklimlerin özellikleri şunlardır:

Akdeniz İklimi

Yazlar sıcak ve kurak, kışlar ılık ve yağışlıdır. Sıcaklığı yüksek bir iklimdir. Kar yağışına seyrek rastlanır.



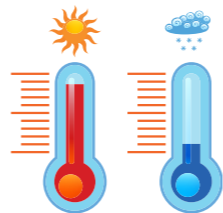
Karadeniz İklimi

Her mevsim yağışlıdır. Ilık bir iklim çeşididir. Sıcaklıklar fazla değişmez.



Karasal İklim

Yazlar çok sıcak, kışlar çok soğuk geçer. Sıcaklıklar çok hızlı değişir. Yazlar kurak, kışlar kar yağışlı geçer.



Atmosfer Nedir?

Yeryüzünün üzerinde bulunan gazlardan oluşan katmana "atmosfer" denir. Atmosfer, dünyamızı battaniye gibi sarar. Bütün hava olayları atmosferde gerçekleşir.

İklim Değişikliği Nedir?

Bir bölgede doğal olarak yaşadığımız iklimin, insanların doğaya zarar vermesi ve çeşitli diğer etkenler (göktaşı, yanardağ patlaması vb.) sonucu değişmeye başlamasına "iklim değişikliği" denir.



Yıl boyunca yaşadığımız hava olaylarına "iklim" demiştik. Bizi bir battaniye gibi saran atmosfere filtre edilmeden salınan gazlarla zarar verir ve ormanların yok olmasına seyirci kalırsak; iklimin değişmesine sebep oluruz. Böylece doğanın dengesi de bozulur.

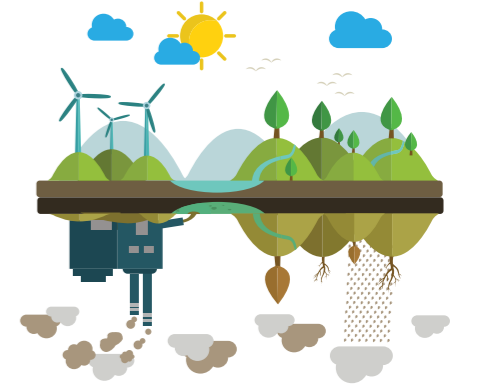


Ozon Tabakası Nedir?

Atmosferde bulunan ve bizleri güneşin zararlı ışınlarından koruyan görünmez gaz tabakasına "ozon tabakası" denir.

Sera Etkisi Nedir?

Atmosferde bulunan gazların hepsini solumayız. Solumadığımız halde havada bulunan gazlardan bazıları da "sera gazları"dır. Sera gazlarının dünyanın sıcaklığını dengede tutmasına "sera etkisi" denir.



Fabrikalardan ve taşıtlardan çıkan kontrolsüz duman, havadaki sera gazlarına katılır ve dünyamızın sıcaklığının dengesini bozabilir. Havadaki sıcaklığın yükselmesine neden olan sera gazlarının insanlar tarafından artırılması güneşin dünyamızı daha çok ısıtmasına sebep olur.

İklimler Neden Değişir?

İnsanlar havadaki zararlı gazların artmasına sebep olursa, meydana gelen sera etkisiyle; güneş dünyamızı daha çok ısıtmaya başlar. İklim, yani sıcaklıklar ve hava olaylarının da değişmesine sebep olur.



İklim Değişikliği Çevremizi Nasıl Etkiler?

Bir bölgenin iklimi, o bölgedeki bütün yaşamı etkiler. Her iklimde yaşayabilen hayvanlar ve bitkiler farklıdır. Mesela bir penguen çölde yaşayamaz. Ya da bir kaktüs hiç güneş olmayan bir ülkede yetişmez.

Biz insanlar da tıpkı hayvanlar ve bitkiler gibi iklimlere göre yaşarız. Yaşadığımız bölgedeki yağışlar ve sıcaklıklar bizim hayatımızı da etkiler. Kıyafetlerimiz, evlerimiz, eşyalarımız hatta yemeklerimiz bile iklime göre değişir...

Bir bölgenin iklimi değişirse, o bölgede yaşayan tüm canlıların hayatı kötü etkilenir. Bol yağışa alışan bitkiler, yağmurlar azalırca solarlar. O bitkilerle beslenen hayvanlar aç kalırlar. Böylece doğanın bütün dengesi bozulur. Dünyamızda yaşayan birçok canlı türünün nesli tükenebilir.

Eğer dünyamızın normal sıcaklığı yükselirse, kutuplardaki buzullar erimeye başlar. Buzullar eridiğinde ise denizler yükselir ve dünyada birçok şehir sular altında kalabilir.

İklim Değişikliği Günlük Hayatımızı Nasıl Etkiler?

Eğer bir bölgede iklim değişikliği yaşanırca, bu bölgenin bütün üretimi bundan etkilenir. Tarım sektörümüz zayıflar, eskiden yetiştirdiğimiz tarım ürünlerini artık yetiştiremeyiz. Hayvanlarımızı besleyemeyiz. Marketlerdeki gıda maddeleri daha pahalı hale gelir ve hayat zorlaşır.

İklim değişikliği, alışık olmadığımız şiddetli yağmurlara yol açabilir. Eğer böyle yağışlar olursa şehirlerde sel ve toprak kayması gibi doğal afetler yaşayabiliriz.

Veya sıcaklıklar artar ve yağışlar olmazca kuraklık ve susuzluk tehlikesi yaşayabiliriz.

Eğer önlem almazsak, ülkemiz çölleşmeye başlayabilir.

Kısacası iklim değişikliği açlık, susuzluk ve doğal afetlere yol açabilir.



Küresel Isınma Nedir?

Dünyamızı çevreleyen atmosfere zehirli gazlar verdiğimiz için sera etkisi oluşur ve ozon tabakası inceler demiştik. Sera etkisi ve ozon tabakasının incilmesi de güneşin dünyamızı daha çok ısıtmasına neden olur. Bu olaya küresel ısınma denir.



Küresel Isınma Bize ve Dünyamıza Ne Gibi Zararlar Verir?

Küresel ısınma demek, dünyamızın sıcaklığının yükselmesi demektir. Eğer dünyamızın normal sıcaklığı yükselirse, kutuplardaki buzullar erimeye başlar. Buzullar eridiğinde denizler yükselir ve dünyada birçok şehir sular altında kalır.

Sıcaklıkların artması daha önce bahsettiğimiz iklim değişikliğine de sebep olur. Dünyamızda yaşayan birçok canlı türünün nesli tükenir.

Yağışlar azalır susuzluk ve kuraklık yaşarız.

Küresel ısınmayı önleyemezsek dünya çölleşmeye başlar ve yaşanmaz bir hale gelir.



İklim Değişikliğini Önlemek ve Dünyayı Kurtarmak İçin Neler Yapabiliriz?

Dünyamızı ve geleceğimizi kurtarabilmek için hepimiz birer süper kahraman olabiliriz.



Belki Örümcek Adamın gücü ağları, Demir Adamın gücü zırhı, Superman'in gücü lazer ışınlı gözleridir...

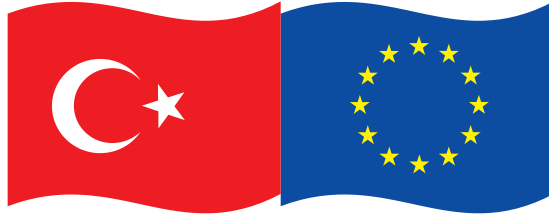
Bizim süper gücümüz ise bilinçli olmaktır. Eğer bu süper gücü kazanırsak hepimiz birer süper kahraman olabilir ve dünyayı kurtarabiliriz.

Peki, dünyamızı kurtarmak için neler yapabiliriz?

- Geri dönüşüme önem vermeliyiz. Evimizde, okulumuzda, sokağımızda, kısacası her yerde ayrı ayrı topladığımız kâğıt-karton, cam, metal, plastik gibi atıkları mavi renkli geri dönüşüm kutularına atmeliyiz.
- Evlerde, işyerlerinde tasarruflu ampuller kullanmalıyız
- Televizyonlarımızı kumandayla kapattıktan sonra açma – kapatma düğmesinden de kapatmalıyız.
- Dişlerimizi fırçalarken musluğu açık bırakmamalıyız.

- Parfüm ve deodorant kullanımında aşırıya kaçmamalıyız.
- Ulaşım için otobüs, tramvay gibi toplu taşıma araçlarını tercih etmeliyiz.
- Eğer gideceğimiz yer çok uzak değilse bisikletle veya yürüyerek yolculuk etmeliyiz.
- Mümkün olduğunca yeni fidanlar dikmeli ve ağaç yetiştirmeliyiz.
- Kâğıt kullanırken ağaçların kesileceğini unutmamalı ve tutumlu davranmalıyız.
- Çevremizi temiz tutmalıyız. Çevremizi temiz tutmayanları uyarmalıyız.
- Şarj edilebilir pilleri kullanmaya özen göstermeli ve atık pillerimiz ayrı toplayarak geri kazanmalıyız.
- Yemek yaparken kullanılan kızartma yağlarını ayrı toplamalıyız ve geri dönüşüme vermeliyiz.
- Evlerimizin daha az enerjiyle ısınabilmesi için evlerimize ısı yalıtımı yaptırabiliriz.
- Evimizdeki damlatan muslukları tamir etmeliyiz.
- Elektrikli eşyaları seçerken çevre dostu olmasında özen göstermeliyiz. Ve kullanım ömrü dolan ve ekonomik ömrünü tamamlayarak atık haline gelmiş eşyaları geri dönüşüme vermeliyiz.
- Otomobil kullanırken uzun süreli durduğumuzda, otomobilimizin motorunu tamamen kapatarak çevreye zararlı gazların karışmasını azaltabiliriz.
- Piknik alanlarını kirletmemeli, atıklarımızı ayrı toplamalı ve doğayı temiz tutmalıyız.
- Ormanlarımızı korumalıyız.
- İnsanlara iklim değişikliği hakkında bildiklerimizi anlatarak, onların da bizim gibi düşünceli davranmalarını sağlamalıyız.





Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.



“Bu yayın Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti’nin mali katkisiyla hazirlanmistir. Bu yayinin iceriginden yalnızca Kocaeli Büyükşehir Belediyesi sorumludur ve bu icerik hicbir sekilde Avrupa Birliği veya Türkiye Cumhuriyeti’nin görüş ve tutumunu yansitmamaktadır.”

